

Economia

La universitat funciona més bé que la política i l'empresa

30/03/13 02:00 - CATEDRÀTIC DE BIOQUÍMICA I BIOLOGIA MOLECULAR, DIRECTOR DE L'ESCOLA DE DOCTORAT I VICERECTOR DE POLÍTICA CIENTÍFICA DE LA UB - **ENRIC I. CANELA**

Fa mesos, per no dir anys, que parlem de la reforma de la universitat i de les normes que governen el seu funcionament, les internes i les que ens vénen determinades per les lleis, la catalana i, especialment, l'estatal.

A Catalunya, tant la Secretaria d'Universitats i Recerca de la Generalitat com la Universitat de Barcelona van crear comissions per informar sobre el model de govern i l'organització de les universitats. Totes dues van presentar fa mesos llurs conclusions. Fa molt poc una comissió d'experts universitaris, nomenada pel ministre d'Educació, Cultura i Esport, José Ignacio Wert, va lliurar un informe sobre la reforma del sistema universitari que ha alimentat el debat.

En el cas de la Universitat de Barcelona, una comissió promoguda pel seu rector, Dídac Ramírez, estudia ara com reorganitzar la seva estructura, alhora que adapta els seus estatuts per dotar-se de les eines necessàries per ser més eficaç d'acord amb les demandes de la societat. El rector, carregat de raó, ha explicat que la Universitat de Barcelona, la primera de l'Estat en els rànquings de producció científica i l'única que forma part de la prestigiosa i selecta xarxa d'universitats de recerca europees, la LERU, si s'avança en la reforma i aquesta reforma condueix a un model eficaç, determinarà el model i servirà per defensar la universitat pública d'aquells que volen clonar models ultraliberals que estan lluny del consens social de l'Europa continental.

Magrada recordar que des d'anys abans de la crisi econòmica defenso canvis estructurals. La conjuntura econòmica, que ha deixat les universitats amb pocs recursos públics, només ha fet més urgents les modificacions organitzatives i legislatives. El model actual és fruit de la reacció, fa més de trenta anys, al model franquista. La societat i les seves demandes a la universitat han canviat molt. No podem tenir un sistema anquilosat i caduc. La reforma no és només necessària per l'escassetat econòmica. Els diners en un sistema inadequat es dilueixen sense aportar el benefici que espera obtenir el qui els posa a les nostres mans. Necessitem canviar per aconseguir millor la missió que la societat ens encomana.

Reformar la universitat no vol dir posar-la en mans de grups polítics sota el principi de qui paga mana. No veig ni els polítics ni molts empresaris amb més encert ni sensibilitat social que els dels dirigents universitaris. La universitat potser no respon a les demandes socials com voldríem, però em sembla que ho fa millor que els que tant ens critiquen.

La universitat catalana actual, deixant de banda els econòmics, té dos problemes. Un és la lentitud a adaptar-se i respondre a les demandes ciutadanes. El segon és la manca d'un sistema ben definit i sistemàtic de retiment de comptes a la societat. Resolts ambdós problemes, la universitat faria en poc temps un gran canvi per bé. La resposta a aquests problemes pot donar-se amb petites modificacions de la norma externa i algunes de més profundes en la interna que aportin més flexibilitat i autonomia.

Els canvis interns no són complexos, només patirien resistències internes. És imprescindible separar participació de decisió. Una universitat necessita escoltar tothom, però no tothom alhora ha de decidir. Una universitat, tècnicament parlant, com un hospital, és una burocràcia professional. Els treballadors que donem el servei som persones altament qualificades i, en teoria, els que més sabem sobre com ensenyar o fer recerca en el nostre àmbit. En un hospital, el cardiòleg, per exemple, és qui més sap sobre el cor, més que el director o el gerent, però no és qui ha de decidir sobre l'organització i l'oportunitat de determinats serveis o prestacions, però sí que ha de ser escoltat.

ESCOLTAR O DECIDIR.

La universitat està basada en un sistema en què escoltar es confon amb decidir. La reforma no pot obviar la participació, però sí que ha de millorar la presa de decisions. És per això que cal definir molt bé quins són els processos de prestació de serveis i de suport i, un cop dibuixats, decidir la norma i l'assignació de responsabilitats. Sense disposar d'aquest esquema no es poden fer lleis. L'error del legislador és confondre lleis i reglaments. Els reglaments ja els elaboraran les universitats. Les lleis han de marcar els principis generals. La capacitat d'autoorganitzar-se ha de quedar en mans de les universitats i són les lleis les que han de determinar com i quan cal retre comptes de com els recursos han servit per complir els objectius que la societat ha determinat a través dels seus representants.

Finançament i retiment de comptes són dues cares de la mateixa moneda. Jo no puc comprendre tants debats sobre pressupost públic, de l'àmbit que sigui, i cap debat sobre com s'ha executat aquest pressupost i a què ha donat resposta la seva execució.

Necessitem canviar per millorar, a través del pacte i no de la reacció.

La missió

La universitat té encomanat crear, preservar, impartir i transferir el coneixement. El transfereix mitjançant les relacions amb

Una universitat ha d'escoltar tothom però no tothom alhora ha de decidir, diu Canela. Foto: ARXIU/ J.N.

Enric I. Canela

Altres articles de l'autor

02/03/2013 [La ciència i els polítics](#)

02/02/2013 [Estalviar en R+D+I surt car](#)

Més articles ...

La universitat catalana actual, deixant de banda els econòmics, té dos problemes. Un és la lentitud a adaptar-se i respondre a les demandes ciutadanes. El segon és la manca d'un sistema ben definit i sistemàtic de retiment de comptes a la societat. Resolts ambdós problemes, la universitat faria en poc temps un gran canvi per bé. La resposta a aquests problemes pot donar-se amb petites modificacions de la norma externa i algunes de més profundes en la interna que aportin més flexibilitat i autonomia

empreses i entitats socials i, especialment, aportant a la societat titulats ben qualificats, així com graduats i doctors.

Darrera actualització (Dissabte, 30 de març del 2013 02:00)

Publicat a

L'Econòmic Catalunya 30-03-2013 Pàgina 23